

ANNAM LỊCH SỬ

HÃY NÊN

HÚT THUỐC LÁ

JOB

Hiện - tình thế - giới với lý -
tưởng hòa-bình

Thế giới từ xưa đến nay là thế giới chiến-tranh. Ta xem lịch-sử nước nào cũng tưởng tượng như ở cảnh địa trong màu chảy xương đỏ, của chiến-tuần, mà giết mình lẫn nhau...

Sau lớp tướng Âu-châu đại-chiến hạ màn, người ta nhớ lại mấy tiếng địa-lời-phục đã rung trời chuyển đất trong mấy năm tròn, mà tình giặc nham hiểm, biết cái thâm-khắc chiến-tranh trong thời đại cơ khí! Muốn mưu cầu hòa-bình, các nhà chính-trị Âu Mỹ cũng nhau lập ra hội Quốc-tế liên-minh. Công việc của họ là phân xử những vấn đề tài-giảm binh-hệ, để ngăn ngừa cái nạn chiến-tuần nữa nữa.

Ở đây ở trong cái cảnh giông tố sấm sục mà nghe nói đến cái gió mát trăng thanh, ai lại không thêm i hay là đều nguyện vọng độc nhất của loài người ở trong thời đại chiến tranh này vậy.

Song mưu cầu hòa-bình mà ý lại vào Q. T. L. M. thì chẳng khác chi câu chuyện thời kỳ trước đây (câu chuyện). Ta cứ xem cái cảnh tượng và công việc ngoài đời của hội ấy, từ khi ra đời đến nay thì đủ biết: họ chỉ là cái lối các liệt cường đại ra để che mắt bưng tai thiên hạ mà thôi, anh ta đâu có ý riêng mà thôi. Ngoài ra chẳng ích lợi gì hết.

Hưng nơi giông tố dài lâu chi, cớ lại xem Q. T. L. M. thành lập đến nay đã có trên mười năm rồi mà tình thế thế giới càng ngày càng thêm rắc rối như một vòng tròn, thì đủ biết.

Kia ở Âu-châu thì nước Đức đương kết liên với Italia-bình tại-chính nước Pháp phục lòng với phong trào dân-cộng. Ở Bồđônla, Tâyban Nha, phong-trào cách-mệnh ngấp ngấp ở đó chờ chờ; ở Anh thì họ chuyển một ngày một không có dung-thành. Ở mỗi đất Land's End mà họ qua Huế-kỳ thấy đồng-bào ông Hoover đương bị con ma thất nghiệp vây quanh đến hàng triệu.

Lại về Ấn-độ, thì Cam-đi-ya với hàng triệu dân đông-cộng họ bị đói khát đói khát, vàng lũng cả hoàn châu; đến Nam dương quần-đảo, Đông-điện, Đông-dương phong-trào quá kích hành-trương như lụt tràn lan. xa xa về phía Đông bắc thì ông Tàu với chủ Nhật đương chém giết nhau, người chết của ta trông rất thảm thê.

Ngoài ra lại có rồi chớ ông ta để quốc-sung-dục. Nhật làm le miêng thì Italia-bình-Dương mà Mỹ có đại gi để cho các tàu của họ miêng. Mussolini đời phen tuyên-bố chiếm giữ Địa-Trung-hải, mà các nước Âu-châu có lẽ nào bỏ trôi. Còn bác Kuter thì muốn kéo sáu mươi vạn đồng-chiến đi rửa hận trên Verdun...

Tình-thế thế-giới như thế đó mà nói chuyện tại-bình phẩm sống thì nghe sao được?

Cứ xem các đại-biểu tranh-luận nhau mấy lần hội nghị ở Genève thì ta không thể tin gì ở hội Q. T. L. M. rồi. Nay ta giả sử vấn đề tại-bình phẩm bị đầu có giải quyết được thì thế thì lý - tưởng hòa-bình có thực hiện không? Muốn trả

lời đó lý do câu hỏi ấy thì tôi xin kéo dài ngồi bắt xuống đoạn nữa:

Lối chiếm đoạt lợi quyền ngày nay, có hai thứ lợi khi: một là lấy kinh-tế mà xâm lược. Cái lợi khi thứ hai này tuy tiến-hành trong cõi vô-bình, không bày cái cảnh máu sông xương núi, nhưng kết quả cái họa hại lại gấp trăm gấp nghìn cái kia.

Nào dân-tộc đảo Hải-lạp đi có vì chết quá bom đạn, mà trong khoảng 100 năm mươi phần không còn một. Nào giống Mọi da đỏ ở Mỹ châu có bước chân ra chiến trường đầu mà ngày nay chỉ lùa lùa đồ trần thiết ở làng-cỏ-viện. Các nước Trung-Nam-Mỹ có động-bình liên năm, mà trong nội chính phải để chỗ cho Hoa-kỳ ngồi đập bàn vỗ gối?

Ồ! Cái họa hại kinh-tế xâm lược không sao nói được...Thế là trả lời câu hỏi trước.

Nay xin kể-luận rằng: «Thế giới ngày nay mà muốn bước đến cõi Hòa-bình không những không lấy hội Q. T. L. M. làm cầu, lấy vấn đề tại-bình phẩm bị làm gây chướng, mà phải chú mục vào vấn đề kinh-tế mà giải quyết đến căn bản, nghĩa là lấy kinh-tế làm cơ sở, thì lý tưởng hòa-bình mới xuất hiện vậy.

Nam-Dương-Từ

ĂN MÀY LA BỜ

Hai ông vua ăn mày ở nước Mỹ

Ở xa ta nói đến hạng ăn mày là hạng bần mạt, không ai đểm xia gì đến. Thế mà cái đời văn minh nhiều chuyện lạ không ai ngờ đến, như câu chuyện hai vị vua ăn mày nước Mỹ mà bạn đồng nghiệp Đông-Phượng số 568, mới thuật như dưới (lược trích):

Một tờ báo Hoa-kỳ có dịp đăng về ăn mày ở bên Mỹ đông hơn ở Paris. Mỗi năm số tiền cho ăn mày, tính nội thành New-york cũng tới 300.000.000 đô-la (nhiều hơn đồng bạc ta một chút). Bọn ăn mày cũng lập hội tương tế để bình quyền lợi nhau và giúp nhau, nhờ hội viên đồng nên hội tương tế họ giàu lắm; trong số chỉ tiêu có khoản mượn tiền để đổi phố với pháp luật. Hai người đầu đăng ăn mày ấy là Horton Malone và Weds. Horton trước làm thợ may trong một hãng lớn, rồi may mò của hết một tay, từ đó bỏ nghề may đi xin ăn, không mấy năm mà trở nên một người giàu. Mỗi lần muốn đi xin thì có xe hơi nhà đưa đi. Anh ta có mua một cái nhà ở Broadway cực kỳ mỹ lệ, lại có một cái nhà mát ở biển Florida nữa.

Còn anh Weds đầu đăng thứ nhì, cũng là người có tiền tuổi và cũng có một tay như Horton. Weds một ngày xin được 150 đô-la, cách phong lưu chẳng thua gì người bạn mình. Hiện nay anh ta làm chủ một nhà ngân hàng lớn.

Có người kêu hai anh trên là ông vua ăn mày. (C. L.)

Xem chuyện trên này, ta thấy một điều là làm dân nước văn minh, đầu hạng ăn mày cũng xuất sắc hơn...

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KY

HATINH

Chính sách của một viên Bang tá

Bản báo nhận được bài tại cáo, cử đảng sau này để cho các nhà trách nhiệm xét:

Ở làng B. L. tổng Đoài có viên Bang tá tên là F. H. mới nhậm bằng về mà đã thi biểu cái chính sách rất lạ:

1/ Hằng ngày bắt dân phu vác sừng, dao mác, đi đòi nợ cho y. Y bắt đồ nước vào lỗ mũi người ta mà lấy nợ. Thế mà tôi về phỏng hỏi dân ăn uống gì sất. Trong buổi đòi nợ này mà bắt ăn cơm nhà vác sừng voi như thế, dân chịu sao nổi?

Thế nhưng để ai nói là bị bắt thì đã đi ngay.

2/ Nhân vì phong trào lộn xộn, mỗi làng có một phu hương đóng làng làm-đa (làng này với làng của Bang tá có hiểm thù đã lâu, cũng đặt một người kiểm-đốt, một người đoan trưởng để quân đội. 12 tên phu mà đi tuần. Một hôm họ mang số phu (số có chủ quan trên phiên toà), đi điểm pau ở điểm canh, gần làng bang tá, không hiểu vì lý gì bang-ta đánh trống mõ lên và bắt trời đất cả, xé lấy số phu rồi vu cho làm cộng-sản, đánh đập rất tàn nhẫn, sau đó về nhà tư của y, cầm kẹp cá ngày đêm. Vì không có tiền lo, nên đã bị giải xuống đồn Tân giam, thật là một việc oan uổng.

3/ Trong tổng người nào có màu mặt, bị bắt về giam tại nhà bang-ta; sau ai có tiền thì được thả, bằng không thì bị mang vào cỗ hai tiếng Công sản rồi bị đánh đập và giải đồn.

Đo là mấy điều quái gở, còn không kể xiết. Dân ngu chịu khổ, biết kêu vào đâu!!

Ng. Ch.

QUẢNG BÌNH

Một chuyện tranh nhau đáng cười

Tại làng Vũ xã, thuộc phủ Quảng-bình, trận lụt trong tháng này, có trời về bể, do Vũ-xã một cây gỗ rất to, mấy anh phu đó cùng nhau với lấy, cốt để bán lấy tiền đóng gạo. Nước tháo ra, thấy Lê làm việc lực lợ, đi khám đường, thấy khúc gỗ kia thì dè dặt không. Rồi bọn hương lý trong làng cũng chạy ra ngăn. Bọn hương lý sợ gỗ rất trên đường quan; bên này lại sợ gỗ trôi về địa phận làng. Hai bên cãi nhau mãi, không ai chịu nhượng bộ cho ai. Nghe rồi hương lý đã đi thưa quan.

Thương hai thay mấy chế phu đó, chịu cực khổ, không quản gió nước, lội ra vớt lấy khúc gỗ, tưởng là để bán kiếm gạo, thế mà nay thành ra cái mối cho người ta giành nhau còn mình thì đứng ngoài mà ngó!

Thương tâm khách

Tư lịch mà cho thiếu sao? Năm ngoái viện Cơ-mét có thông tư cho nhân dân biết rằng: « Năm ngày từ lịch chính phủ đặt ra để phòng khi lụt bão để tu bổ đường sá cầu cống, còn năm vào vụ thì cho phép các làng dùng năm ngày từ lịch mà làm việc làng ».

Nghị định ban ra, nhân dân tưởng là giảm được một phần lao

khô, nào hay làng nào có xin phép mới được dùng 2 ngày mà làm việc làng; còn làng nào không xin phép thì phải góp cả năm ngày.

Một chuyện đáng nói nữa, là cái Luận được phép thầu năm nay ngược tư lịch thế nào, mới rồi anh ta về (7) lấy về mấy làng không lu (làng nào có lu thì khỏi đi xa) phải cho dân vào rừng đốn gỗ. Vì vậy mà có làng phải góp tiền lo làm việc khác; có làng dân phải thuê thợ rừng mỗi người một ngày ba bốn quan mới được. Lấy số tiền thuê mỗi ngày đó mà so với số tiền từ lịch 0\$25 mỗi ngày, thì khác nhau xa lắm! Thế mà dân công phải chờ đợi mà chịu! Khó nhai!

U. T.

Lực làm hư chân

Từ ngày mùng một tháng chạp đến nay, ở Quảng-bình mưa to gió lớn, hai cái lụt kế tiếp nhau, nước dâng lên khá to, ngâm lúa ngâm hư cả, không mấy nhà gặt được. Thật nguy nan quá, không sao tránh nổi cơn ma đói!

Thương-tâm

Cái trò chữ Hán

Trương Pháp-Việt Lê - Thầy là một trường Kiên bi (gồm có năm lớp). Về khoa Hán văn có hai thầy dạy, một thầy là đốc giáo trường ấy kiêm chức, lại một thầy nữa. Nhưng đến ngày thi năm thì chỉ thấy một ông giáo Liên giáo sư (Hán tự) giấy lấy một mình. Cả năm lớp học rồi mà chỉ một người đi thi thì sao cho kịp được? Cái trò Hán văn ngày nay cũng buồn thế.

L. C.

TOURANE

Làm pháp

Chuyến xe lửa chiều Vinh-Tourane ngày 18 Octobre 1931, có một chàng công tử ăn bận Âu phục, nói tiếng Saigon, tự xưng học trường Cao đẳng Hanoi về. Ở toa xe chàng ta ngồi, cũng đóng hành khách, mà chất đầy những heo, mùi bay ra rất khó chịu. Có ba bốn bác lái đi ngang qua trước mặt công tử, công tử tay lái, chân đá, miệng chửi om sòm. Thấy bộ đồ tây kaki mấy bác nhà quê chẳng dám hó hời nói lại một tiếng. Tôi nghiệp có một ông ngồi đối diện, thấy bộ đồ tây kaki mấy bác nhà quê chẳng dám hó hời nói lại một tiếng. Tôi nghiệp có một ông ngồi đối diện, thấy bộ đồ tây kaki mấy bác nhà quê chẳng dám hó hời nói lại một tiếng. Tôi nghiệp có một ông ngồi đối diện, thấy bộ đồ tây kaki mấy bác nhà quê chẳng dám hó hời nói lại một tiếng.

Đồng đi trong một toa xe, ai cũng như ai, không có phép gì được đánh người ta, dầu cho ông chỉ cưỡi đi rùa vậy, chớ đừng nói học sinh tuồng. Cao đẳng làm gì. Minh có muốn sang thì đi trên lưng nhện bọ nhện! Khỉ chó! Ông già giảng cớ một bài học, đang làm. Ai có cái thói hay làm phàn nàn xem bài học đó mà chưa đi!

Minh-Nguyệt

QUẢNG NAM

Ông Nguyễn-Hồ được tha

Trước kia bản-báo có đăng tin ông Nguyễn - Hồ ở làng Phước - Ninh, tổng Xuân-phước, huyện Quế-sơn bị bắt, vì có hai tên Đinh-Cập và Lê-Lực vu cáo là có theo cộng-sản. Nay được tin rằng ông được thả về nhà. Hò và!

QUẢNG NGÃI

Đã nghèo lại gặp lúc eo

Ở làng An n. phủ Bình sơn, có bọn tên Hương, tên Á v. ... là dân nghèo, lâu nay ăn vay lấy ruộng rẫy. Năm nay trời hạn rồi lại lụt, làm cho mùa màng mất mát, nên chúng nó mới lên nguồn đốn củi bán, để lo kiếm. Đã nghèo lại gặp cái eo, lúc đem gỗ về bán, bị tên xã đoàn làng Tường-văn tên là Lê-Khôi, mọp đi Ái Kiềm - làm, đón bắt, rồi lấy phôi rơm rơm vắn sơn đao đáng giá 20 \$ 00, đem đầu tại nhà hương mục là Ngô - Kiam gần đó. Mấy tên kia dân ngu, có bị gì, đánh phải ngất miêng ôm bụng đói mà về. May gặp lý-trưởng Trần-Quang (cũng ở Tường Văn)

chấy việc bất bình, khiến chúng nó niếu cổ Lê - Khôi đòi lại. Lúc bấy giờ Lê-Khôi biết nuốt không xuống, bốp bộp n. á van trả lại, song còn tâm dọp n. á, nên chúng nó phải chạy bán rẽ van ấy cho tiệm khách Hương-phát, chỉ được 12 \$ 00, đành đưa Lê-Khôi 4 \$ 00 cho em chuyện.

Nghe đầu tên Khôi này còn làm nhiều điều tàn nhẫn nữa: lấy ai làm nhà hay sớm năm ba khúc cây thì nó tới sách hỏi và dọa trịch bá, đòi bạc chuk được. Miệt làng Tân-phước nhiều kẻ đã bị mất tiền với nó.

Đương lúc sinh nhai khó khăn mà dân nghèo thôn quê, lại gặp mấy bác sinh sự như thế, sống làm sao được?

Biết chuyện

QUINHƠN

Khách sạn phải cho sạch sẽ!

Khách đi xe điện, tôi Qui-nhơn, thường trú tại hiệu Hào-lung, vì hiệu ấy là hội xe điện, nên trú đó thì đi xe tiện hơn, phải như hội biết cách đãi khách cho phải lễ, thì hành khách ai lại không vui lòng. Cái này ăn ngủ mặc khách, không ai sao, rệp muỗi lung hoành, hàng ngày một đêm 0\$30 cho đến hàng 1\$20 mà dọn dẹp cũng không ra về gì.

Và, có mấy lời từ cùng ông chủ hội ấy, nên sắp đặt lại thế nào cho hành khách khỏi phàn nàn, nghĩa là đã lấy tiền phải người đến kẻ đem tiền đến cho mình chứ!

Một người hành khách

PHÙ YÊN

Cái nạn không gạo

Huyện Sơn - hoa tỉnh Phú-yên thuộc về miền Sơn cước, khi xưa nhà nước chưa làm đường đê thủy ở Đông-cam, thì dân hạt ấy có mỗi mùa gieo cấy. Từ khi đường đê thủy ngân con sông ấy lại, thì đường vận tải như đường bộ (route locale N° 153). Nờ vậy mà có mỗi mùa cũng chưa đến nỗi đói. Hiện năm nay mùa năm ngoài mất (vì 1 năm có một mùa) kể mùa gieo năm nay, bị trời hạn nên gieo sớm không được, hiện nay ngoài đồng lúa mới làm cỏ, bắp mới trồng, còn trong nhà thì đã sạch sành sanh, vì lớp bán rẫy động nộp thuế, lớp ăn từ năm ngoài đến nay. Ngày nay mấy nhà có tiếng giàu ở hạt này thì 1 hạt lúa cũng không có.

Theo mấy năm trên đến độ này, lớp xe hơi, lớp xe bò chở ở Tuy-hóa lên bán; mà năm nay vì đời 1 khoảng đường từ km. 33 à 54. Đường ấy khó công làm 10 phần chưa được một, mà lại đổ bỏ khoảng đường cũ ấy đi, đổ 1 cái cầu sông con km. 39, thành ra đường vận tải không có, sản vật không biết làm thế nào chở đi bán được? (như mè, đậu

Preparation au Baccalauréat

Les répétitions spéciales pour la préparation au Baccalauréat seront ouvertes à l'Institut GIA LONG le Jeudi 15 Octobre à 8h du matin. S'inscrire dès maintenant, car le nombre des places est limité.

HÀN-VIỆT TỰ-ĐIỂN: đương in 5000 chữ đơn - 3500 tiếng kép. Hàng loạt 7550 hàng thường 5550 ở xa xin thêm 0\$50 tiền cước.

Từ nay xin đặt trước cả tiền

Đào duy Anh, Huế

Tổng-Địch Thanh lai cáo

THAM-THIÊN-DƯƠNG

BỔ - HUYẾT KHU - PHONG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

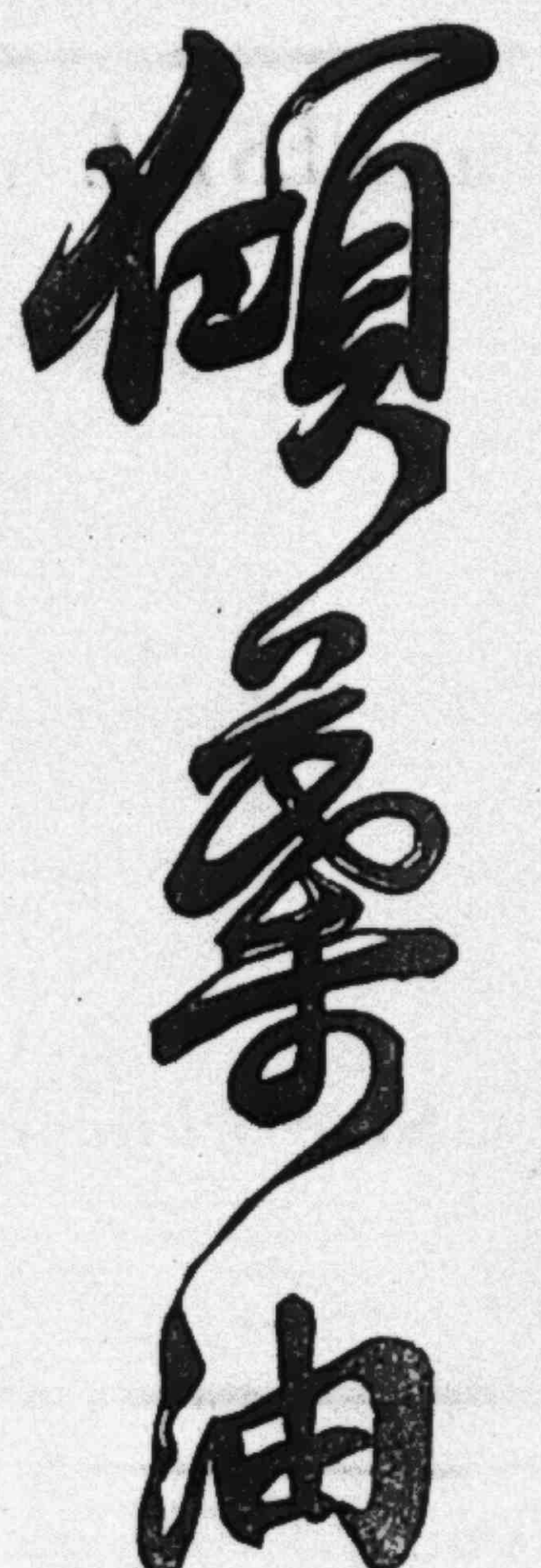
THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

DRAGÉES
Vermifuge
RUDY
Trị bệnh
SÁN LÁI

Thuốc viên Dragées Rudy trị bệnh sán là rất thần hiệu, và làm cho người ta trở nên trong sạch. Người lớn con cái đều dùng được.

Thuốc viên Dragées Rudy có bán tại các nhà thuốc ở Saigon và các tỉnh thành ở các tỉnh.

PHARMACIE NORMALE
(L. N. H. H. H. H.)
119-123 rue Catinat - SAIGON
(là bằng thuốc đang tin cậy, tạo lập đã hơn năm chục năm rồi).

BIỂU

Tôi biểu 1 môn đồ dùng thương ngày, rất hữu-ích và có giá trị. Gửi 1 con số 5 xu cho: P. ROUSSEL, B. P. 48, CHOLON

VỊ DẦU GẠO BỊ Ế LÂM?

Như tin đã đăng trong một số báo trước, hiện nay sự xuất-cảng gạo của nước ta bị đình trệ, đến là vì đồng tiền Sterling của Anh hạ giá.

Tuy vậy mà bà con ta cũng chưa đến nỗi túng thiếu, còn vào thấy sản xuất hàng hóa. Nhất là NHA-ĐỒ CHANH HUNG gạo nói số 336 không mấy lúc là ngọt các ngải lại mua hoa tại kim cương, vàng ngọc - thạch cồng là các đồ trang-sức bằng vàng bạc đủ kiểu.

Vì thế nên có nhiều ngải cần tiền thường vẫn đem các giấy Quốc-trai lại bán cho nhà 62 hàng lúa

THAM-THIÊN-DƯƠNG

BỔ - HUYẾT KHU - PHONG

THAM - THIÊN - DƯƠNG

